

การศึกษาความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิง GENDER INEQUALITY IN THE BOOK “YAIMAO WON SON YING”

อธิกัญญภัค แซ่ภู* และจอมขวัญ สุทธินนท์

Athikanyapak Saephu, Jomkwan Sudhinont

สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Program of Thai and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University.

*Corresponding Author E-mail: Athikanyapak@gmail.com

Received January 30, 2025; Revised May 20, 2025; Accepted May 21, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิง ใน 3 ประเด็น คือ 1. ปิตาธิปไตย 2. อคติทางเพศ และ 3. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ผู้วิจัยพิจารณาความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิง ขอบเขตการวิจัย คือ หนังสือยายแม้วอนสอนหญิงของเสรี วงษ์มณฑา บทความนี้ผู้วิจัยศึกษาด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิงของเสรี วงษ์มณฑาเฉพาะประเด็นคำสอนเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา รายงานผลการศึกษาในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์พร้อมยกตัวอย่าง สรุป และอภิปรายผลวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิงมีการกล่าวถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศโดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ 1. ปิตาธิปไตย ได้แก่ ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำได้ ผู้หญิงไม่สามารถกระทำตามใจตนเองได้เหมือนผู้ชาย และผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการสนองตัณหาของผู้ชาย 2. อคติทางเพศ ได้แก่ การไม่รับผู้หญิงเข้าทำงาน การไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงแสดงความสามารถ และการด้อยค่าผู้หญิง และ 3. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการเลิกรักกับคนรัก

ทั้งนี้ประโยชน์จากการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิงมีคำสอนที่สอนให้ผู้หญิงกล้าออกจากขนบเดิมที่เคยถูกสังคมตีกรอบและกำหนดคุณค่าของผู้หญิงไว้ รวมถึงการสอนให้ผู้หญิงไม่ยินยอมที่จะตกอยู่ภายใต้อำนาจปิตาธิปไตยของผู้ชาย ผ่านคำสอนที่ผู้เขียนชี้แนะให้ผู้หญิงรู้จักการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยทำให้ผู้หญิงสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ: ผู้หญิง, อคติทางเพศ, ปิตาธิปไตย, ความไม่เท่าเทียมทางเพศ, หนังสือยายแม้วอนสอนหญิง

Abstract

This research aimed to examine gender inequality in the book “Yaimao Won Son Ying” in three aspects: (1) Patriarchy, (2) Gender bias, and (3) Resistance to patriarchal power. The researcher examined gender inequality in the book. The scope of the research was the book “Yaimao Won Son Ying” by Seree Wongmontha. The researcher employed documentary research using the book “Yaimao Won Son Ying” as the primary source. The study gathered key teachings on gender inequality, reviewed

related research, analyzed data through content analysis, and presented the results in the form of descriptive analysis, followed by a summary and discussion of the research findings.

The results showed that the book addressed gender inequality in three aspects which were (1) Patriarchy which included women could not be leaders. Women could not act on their own desires like men and women were tools to satisfy men's desires. (2) Gender bias which included women were not accepted into the workforce. Women were not given opportunities to showcase their abilities and women were undervalued, and (3) Resistance to patriarchal power which included self-reliance, self-appreciation, and the decision to break up with their partners.

The benefit of this research reflected that the content in the book "*Yaimao Won Son Ying*" by Seree Wongmontha taught women to step out of traditional norms that were imposed by society and the value that was placed on women. Moreover, the book also taught women not to succumb to patriarchal power through the teachings that guided women to recognize resistance against patriarchal power which enabled them to live happily in society.

Keywords: women, sexism, patriarchy, gender inequality, "*Yaimao Won Son Ying*" book

บทนำ

ความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคมไทยมีมาตั้งแต่ในอดีต แม้ว่าปัจจุบันจะมีการเปิดกว้างทางเพศ แต่ก็ยังพบความไม่เท่าเทียมทางเพศปรากฏให้เห็นในสังคมไทย โดยเฉพาะผู้หญิงที่มักถูกสังคมกำหนดว่าควรปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ เห็นได้จากหนังสือสอนหญิงที่มีมาตั้งแต่อดีต เนื้อหาในหนังสือสอนหญิงจะมีหลักคำสอนให้ผู้หญิงปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงกำหนดบทบาทหน้าที่และข้อปฏิบัติตนของผู้หญิงไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงที่ยังไม่ออกเรือนหรือผู้หญิงที่ออกเรือนไปแล้วก็ตาม หากผู้หญิงคนใดที่ปฏิบัติตามคำสอนอย่างเคร่งครัด สังคมก็จะถือว่าผู้หญิงคนนั้นเป็นผู้หญิงที่ดี หากผู้หญิงคนใดที่ไม่ตรงตามบรรทัดฐานที่ผู้เขียนกำหนดไว้ก็จะถูกตัดสินว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี ดังงานวิจัยมิตีความเป็นหญิงกับกลไกของสังคมในภูกามยาวของนางสาวกมลนัย บัวขาว บ้านเมืองเพชรบุรี ที่มีการบรรยายถึงลักษณะของผู้หญิงที่ไม่ดีว่าเป็นคนที่มีมารยาททราม เกี่ยวข้องกับอบายมุข และประกอบอาชีพโสเภณี (สุภาวดี เพชรเกต, 2560)

แม้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยจะให้สิทธิและเสรีภาพแก่ผู้หญิงมากขึ้นกว่าในอดีต แต่ระบบปิตาธิปไตยยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ เพราะรากของปิตาธิปไตยได้ฝังลึกลงไป在社会ไทยจนกลายเป็นเรื่องปกติในสังคม ผู้หญิงยังต้องถูกผู้ชายเอาเปรียบและต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายเพียงเพราะเป็นเพศหญิง ไม่สามารถมีสิทธิมีเสียงและมีเสรีภาพได้อย่างเพศชาย แม้ว่าผู้หญิงจะพยายามดิ้นรนหรือต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมทางเพศมาอย่างยาวนานก็ตาม ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมจึงมีการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาท

ของผู้หญิงในการสร้างสรรค์สังคม โดยปรับเปลี่ยนทัศนคติและบทบาทเพศ มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับของสังคมต่อเรื่องเพศสภาพและความเสมอภาคทางเพศ

หนังสือยายแม่วอนสอนหญิงเขียนขึ้นโดยเสรี วงษ์มณฑาผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานที่หลากหลาย ทั้งการเป็นอาจารย์ในสถานศึกษาหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา และยังมีบทบาทด้านสื่อสารมวลชนในการเป็นพิธีกรรายการต่าง ๆ เช่น พิธีกรรายการเมืองไทยใสสะอาด พิธีกรรายการยายแม่วอนสอนหญิง รวมถึงการมีผลงานการแสดงต่าง ๆ ทั้งภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีผลงานการเขียนหนังสือเป็นจำนวนมาก เช่น พูดถึงเมืองไทยด้วยใจรัก จากความคิดคำนึง ตำราพิชัยสงครามการตลาด ฉบับ ดร.เสรี วงษ์มณฑา เป็นต้น

หนังสือยายแม่วอนสอนหญิงได้รับการตีพิมพ์ทั้งหมด 17 ครั้ง แสดงให้เห็นถึงความนิยมของหนังสือ ต่อมาในภายหลังเสรี วงษ์มณฑาได้ทำรายการยายแม่วอนสอนหญิงทางช่องสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สุริยา อินทจันทร์ (2567) กล่าวว่า หนังสือยายแม่วอนสอนหญิงมีคำสอนที่ยังคงนำมาปฏิบัติในปัจจุบันได้ เพียงแต่ต้องปรับให้เข้ากับบริบททางสังคม เช่น การสอนในเรื่องการรักษาวลสงวนตัวที่ผู้หญิงจะต้องรักษาวลสงวนตัว ถึงแม้จะสามารถแสดงออกทางได้มากขึ้นแต่ควรอยู่ในขอบเขตของความพอดี

เสรี วงษ์มณฑาถือเป็นบุคคลหนึ่งที่น่ายกย่อง จากรางวัลต่าง ๆ ที่เคยได้รับ เช่น รางวัลกิตติคุณสังข์เงินบุคคลดีเด่นด้านวิชาการของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รางวัลพระราชทานเทพทองด้านนักวิทยุโทรทัศน์ดีเด่น อีกทั้งเสรี วงษ์มณฑา ยังเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจึงทำให้มีความเข้าใจในเพศหญิง และเห็นใจผู้หญิงที่ต้องอยู่ในสังคมปิตาธิปไตย ดังที่เสรี วงษ์มณฑา (2541) กล่าวถึงเจตนารมณ์ที่ตนเขียนหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงไว้ว่าเพื่อให้ข้อคิดแก่ผู้หญิงที่ต้องอยู่ในสังคมชายเป็นใหญ่ ค่านิยมของสังคมไทยทำให้ผู้หญิงถูกผู้ชายเอาเปรียบ จึงเสนอแนะมองให้ผู้หญิงระมัดระวังตัวเอง และวางตัวให้เหมาะสมเพื่อให้ตนเองสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างน่าชื่นชมและน่ายกย่อง

ด้วยความสำคัญของหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงที่แสดงให้เห็นถึงคำสอนหญิงในหลายประเด็น ซึ่งแตกต่างไปจากขนบการสอนหญิงในอดีตในประเด็นที่มีการสอนให้ผู้หญิงรักตนเอง ไม่พึ่งพาแต่อำนาจของผู้ชาย และสอนให้ผู้หญิงรู้จักคุณค่าของตนเองมากขึ้น ด้วยความสำคัญของประเด็นปิตาธิปไตยที่ปรากฏในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงและประสบการณ์ของเสรี วงษ์มณฑา ผู้ประพันธ์หนังสือยายแม่วอนสอนหญิงจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ปรากฏในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1. ปิตาธิปไตย 2. อคติทางเพศ และ 3. การขัดแย้งต่ออำนาจปิตาธิปไตย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดปิตาธิปไตย

ปิตาธิปไตย (Patriarchy) หมายถึง ระบบที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ โดยเพศหญิงจะถูกเพศชายกดขี่และถูกลดทอนคุณค่า อีกทั้งยังโดนจำกัดสิทธิเสรีภาพและบทบาทหน้าที่ ทำให้ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบไม่สามารถกระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ เพศชายจะมีความเหนือกว่าเพศหญิงในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านสรีระทางร่างกาย ด้านการใช้เหตุผล เป็นต้น (ชวาลิน เฟ่งบุญ และคณะ, 2563)

แนวคิดอคติทางเพศ

นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ (2556) กล่าวถึงอคติทางเพศไว้ว่า อคติทางเพศ คือ ความเชื่อที่ว่าเพศหนึ่งดีกว่าอีกเพศหนึ่ง หรือการมองว่าเพศที่ตนเองเป็นอยู่นั้นดีกว่าเพศอื่น อคติทางเพศที่มีต่อเพศหญิง คือ การที่เพศหญิงถูกบุคคลอื่นในสังคมลดทอนคุณค่า ดูหมิ่น หรือถูกจำกัดความสามารถ โดยมีสาเหตุมาจากการที่บุคคลนั้นมีเพศสภาพเป็นผู้หญิง

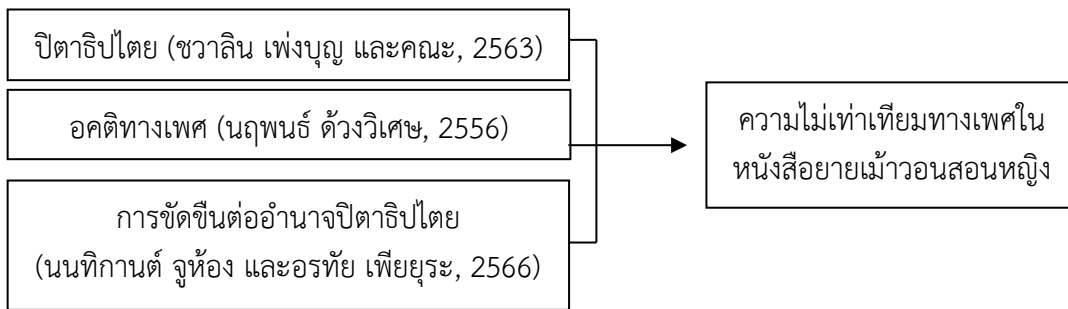
แนวคิดการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย

การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย คือ การที่ผู้หญิงตอบโต้อำนาจของผู้ชาย การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยทำให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ผู้หญิงไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายอีกต่อไปและเลือกจะโต้ตอบระบอบปิตาธิปไตย การขัดขืนอำนาจปิตาธิปไตยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยในครอบครัว ได้แก่ การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างพ่อและลูก และการขัดขืนอำนาจปิตาธิปไตยระหว่างพ่อและแม่ 2. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยในมหาวิทยาลัยและสถานที่ทำงาน การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยในมหาวิทยาลัยและสถานที่ทำงาน 3. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ระหว่างพระเอกและนายเอก และ 4. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างผู้ชายและผู้หญิง (นนทิกานต์ จูห้อง และอรทัย เพี้ยยุระ, 2566)

สรุปได้ว่า ปิตาธิปไตย หมายถึง ระบบที่เอื้ออำนาจให้แก่ฝ่ายชายเป็นหลัก ผู้ชายเป็นผู้นำในทุกมิติ ส่วนผู้หญิงจะถูกอำนาจของเพศชายครอบงำทั้งด้านความคิดและการกระทำ สังคมไทยถูกปลูกฝังและสืบทอดทางด้านปิตาธิปไตยมาอย่างยาวนานผ่านสถาบันสังคมต่าง ๆ เช่น สถาบันครอบครัว สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดอคติทางเพศขึ้นมา เนื่องจากระบบปิตาธิปไตยทำให้เพศชายมองว่าเพศของตนเองดีที่สุดหรือเก่งที่สุด เมื่อผู้หญิงถูกกดขี่ทางเพศและถูกลดทอนคุณค่าจึงต้องพยายามตอบโต้ต่ออำนาจปิตาธิปไตย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิง ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยศึกษาปิตาธิปไตยตามแนวคิดของชวาลิน เฟ่งบุญ และคณะ (2563) อคติทางเพศตามแนวคิดของนฤพนธ์ ดั่งวิเศษ (2556) การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยตามแนวคิดของนนทิกานต์ จูห้อง และอรทัย เพี้ยยุระ (2566) โดยปรับใช้เฉพาะหัวข้อการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างผู้ชายและผู้หญิง โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

1. **ขอบเขตด้านข้อมูล** ผู้วิจัยวิเคราะห์ประเด็นคำสอนสตรีในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิง พ.ศ. 2543 ของ เสรี วงษ์มณฑา ขนาดหนังสือ 5*7.5 นิ้ว จำนวน 216 หน้า ทั้งหมด 145 เรื่อง

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** พิจารณาประเด็นด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมทางเพศ โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1. ปิตาธิปไตย 2. อคติทางเพศ และ 3. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย

การเก็บรวบรวมและคัดเลือกข้อมูล

1. พิจารณาประเด็นคำสอนในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิง

2. คัดเลือกข้อมูล โดยคัดเลือกเฉพาะคำสอนในประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเพศเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยอ่านสำรวจหนังสือยายแม้วอนสอนหญิงนำข้อมูลที่เจาะจงเฉพาะส่วนที่เป็นประเด็นคำสอนเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมทางเพศ นำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดกลุ่มโดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อแยกกลุ่มของแนวคิดต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศ

การนำเสนอผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analytics) พร้อมอธิบายประกอบตัวอย่างตามประเด็น สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย 3 ประเด็น ดังนี้

1. ปิตาธิปไตย ได้แก่ ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้ทำได้ ผู้หญิงไม่สามารถกระทำตามใจตนเองได้ เหมือนผู้ชาย และผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการสนองตัณหาของผู้ชาย

2. อคติทางเพศ ได้แก่ การไม่รับผู้หญิงเข้าทำงาน การไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงแสดงความสามารถ และการด้อยค่าผู้หญิง

3. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการเลิกรักกับคนรัก

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือยายแม่วอนสอนหญิงกล่าวถึงประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเพศไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ ปิตาธิปไตย อคติทางเพศ และการขัดแย้งต่ออำนาจปิตาธิปไตย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปิตาธิปไตย แนวคิดปิตาธิปไตยทำให้ผู้หญิงถูกกดขี่ทางเพศและถูกตรึงตรวนสิทธิ์ให้ไม่สามารถมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับผู้ชาย เช่น ผู้หญิงไม่มีโอกาสได้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำ เนื่องจากการปลูกฝังค่านิยมว่าผู้หญิงจะต้องเป็นผู้ตาม ปิตาธิปไตยที่พบในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง ได้แก่ ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำได้ ผู้หญิงไม่สามารถกระทำตามใจตนเองได้เหมือนเพศชาย และผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการสนองตัณหาของผู้ชาย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำได้ การที่ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำได้ไม่ใช่เพราะว่าผู้หญิงไม่มีความสามารถ แต่เป็นเพราะว่าผู้หญิงไม่สามารถแสดงความสามารถของตนได้ เนื่องจากผู้ชายไม่ชอบผู้หญิงที่มีคุณสมบัติเหนือกว่าตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 “... ผู้ชายนี้ก็แปลก ถ้าผู้หญิงจะลุกขึ้นมานำบ้าง ก็หาว่าข่มขู่ไม่ให้เกียรติผัว แต่ครั้นพอยอมให้ตัดสินใจนำครอบครัวก็มองไปว่าเมียตนเป็นคณิงเง่าเบาปัญญา ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงการที่ผู้หญิงถ้าหากจะเป็นผู้นำครอบครัวจะถูกมองว่าไม่ให้เกียรติสามี เพราะค่านิยมของสังคมไทยกำหนดให้ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง ค่านิยมดังกล่าวทำให้ผู้หญิงต้องเชื่อฟังสามี ผู้หญิงจึงไม่สามารถที่จะตัดสินใจอะไรด้วยตนเองได้จะต้องรอให้สามีเป็นคนตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ค่านิยมดังกล่าวทำให้ผู้หญิงถูกสามีมองว่าเป็นคนที่โง่เขลาเบาปัญญา

1.2 ผู้หญิงไม่สามารถกระทำตามใจตนเองได้เหมือนเพศชาย ผู้หญิงไม่สามารถกระทำตามใจตนเองเหมือนกับผู้ชาย สังคมมักให้อิสระเสรีกับเพศชายแต่ปิดกั้นเสรีภาพของเพศหญิง เช่น การแต่งกายของผู้หญิงที่ไม่สามารถแต่งกายล่อแหลมได้เพราะอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 “... ถ้าผู้ชายมีอิสระในการแต่งตัว ในการทำตนให้เซ็กซี่มีเสน่ห์ด้วยการใช้เสื้อผ้าสวย ๆ โชว์โน่นโชว์นี่ แล้วผู้หญิงลืมนึกว่ามีขันธ์ ชายก็ควรจะมึนตึ๊งให้กับผู้หญิงได้บ้าง ควรจะให้ผู้หญิงได้มีอิสระในการจะเลือกแต่ง ในการจะเป็นตัวของตัวเอง โดยที่ผู้ชายเห็นแล้วก็รู้สึกกลั่นแกล้งบ้าง อย่าตัณหาหน้ามิดตลอดเวลา แล้วก็มาหาว่าผู้หญิงนั้นขี้ขลาด ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงการที่ผู้ชายมีอิสระในการแต่งตัว สามารถแต่งตัววาบหวิว โชว์สรีระร่างกายหรืออวดความเป็นเพศชายของตนเองได้ แต่ถ้าหากผู้หญิงแต่งตัววาบหวามอวดเรือนร่างบ้างก็อาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้ ผู้เขียนชี้แนะในประเด็นนี้ว่าผู้ชายควรจะมีความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ เพื่อให้ผู้หญิงจะได้มีอิสระในการแต่งตัวไม่ต้องคอยระวังว่าตนเองจะไม่ปลอดภัยหากแต่งกายล่อแหลม

1.3 ผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการสนองตัณหาของผู้ชาย ผู้ชายบางส่วนมักนำอำนาจในที่ทำงานมาใช้กับพนักงานที่เป็นผู้หญิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3 “... ผู้ชายไม่น้อยที่เอาบทบาทหน้าที่และอำนาจของตนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการที่จะได้หาเศษหาเลยกับหญิงสาว เวลาเขาเห็นผู้หญิงสวย ๆ เขาไม่เคยคิดอะไรมากไปกว่าการอยากได้กายาของหญิงนั้นมาเป็นเครื่องบำเรอความสุขทางเพศของเขา ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงการที่ผู้ชายนำสถานะของตนมาใช้ในการล่อลวงผู้หญิง เพราะหวังที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย โดยผู้ชายจะใช้ประโยชน์ของตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงกว่าหรืออำนาจในหน้าที่การงานเพื่อบังคับผู้หญิงให้มาตอบสนองตัณหาของตนเอง ผู้ชายบางคนเมื่อเห็นผู้หญิงที่หน้าตาดีก็ไม่คิดอะไรนอกจากต้องการให้ผู้หญิงมาปรนเปรอความสุขทางเพศให้แก่ตนเองเท่านั้น

2. อคติทางเพศ อคติทางเพศ คือ ความเชื่อที่ว่าเพศของตนนั้นดีกว่าเพศอื่น แนวคิดปิตาธิปไตยให้คุณค่าความเป็นชายมากกว่าความเป็นหญิงทำให้เกิดความเชื่อที่ว่าเพศชายดีกว่าเพศหญิง เช่น ผู้ชายมีความสามารถมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายเก่งกว่าผู้หญิง อคติทางเพศที่พบในหนังสือยายเฝ้าเรือน สอนหญิง ได้แก่ การไม่รับผู้หญิงเข้าทำงาน การไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงแสดงความสามารถ และการด้อยค่าผู้หญิง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การไม่รับผู้หญิงเข้าทำงาน การไม่รับผู้หญิงเข้าทำงานมีสาเหตุจากการที่นายจ้างต้องการเฉพาะลูกจ้างที่เป็นเพศชาย ถึงแม้ว่าผู้หญิงจะเป็นคนที่เก่งและมีความสามารถ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 “... นายจ้างหลายคนบอกว่ามีคนมาสมัครมาก แต่ก็ไม่มีใครถูกใจ ที่เก่งและมีความสามารถก็เป็นผู้หญิง ส่วนผู้ชายที่มาสมัครส่วนมากจะไม่เก่ง แต่เราอยากได้ผู้ชาย ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงนายจ้างที่เปิดรับสมัครคนงาน ถึงแม้จะมีคนมาสมัครเป็นจำนวนมากก็ตามแต่นายจ้างไม่ยอมรับ เพราะคนที่เก่งและมีความสามารถนั้นเป็นเพศหญิง การที่นายจ้างไม่เลือกรับลูกจ้างผู้หญิงนั้นทำให้เห็นอคติทางเพศ เพราะนายจ้างคัดเลือกพนักงานจากเพศสภาพ

2.2 การไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้แสดงความสามารถ การไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้แสดงความสามารถมีสาเหตุมาจากการอ้างอิงถึงลักษณะนิสัยของเพศหญิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 “... ยายเฝ้าเคยเห็นผู้หญิงที่มีความสามารถเยอะแยะ แต่ถูกตัดหนทางไม่ให้แสดงความสามารถโดยหาว่า ผู้หญิงซื่อจฉา ขี้نینทา ขี้จุจกิก ข่างค่อนขอต สอดรู้สอดเห็น เรื่องคนอื่น ยายเฝ้าจึงเสียดาย เพราะผู้ชายที่ทำงานไม่เอาไหน ดีแต่เลียเจ้านายแล้วได้ดีมีเยอะแยะไป ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงการที่ผู้หญิงถูกกีดกันไม่ให้แสดงความสามารถในหน้าที่การงาน โดยใช้เหตุผลว่าผู้หญิงนั้นเป็นมินิสัยซื่อจฉา ขอบนินทา มินิสัยจุจกิก และมักจะสนใจเรื่องของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นอคติทางเพศ เพียงเพราะว่าบุคคลนั้นมีเพศสภาพเป็นหญิงจึงถูกเหมารวมว่ามีลักษณะนิสัยดังกล่าว ผู้หญิงจึงไม่สามารถก้าวหน้าทางหน้าที่การงานได้แตกต่างจากเพศชายที่ถึงแม้ว่าจะทำงานได้ไม่ดีแต่รู้จักขยันเอาใจเจ้านายกลับมีโอกาสได้ก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่า

2.3 การด้อยคุณค่าผู้หญิง การด้อยคุณค่าผู้หญิงพบเจอเรื่องของการขับริด ถ้าหากมีคนที่ขับริดไม่ติดจะถูกบุคคลอื่นมองว่าเป็นผู้หญิงที่ขับริด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 “... ผู้หญิงมักถูกด่าเรื่องขับริดชั่ว เวลามีคนขับริดชั่ว เขาจะต้องว่ามาก่อนว่าผู้หญิงขับริดแน่ ๆ ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงผู้หญิงที่มักจะถูกตำหนิว่าขี้บรดข้าว ถ้าหากมีบุคคลใดที่ขี้บรดข้าวหรือขี้บรดไม่ดีก็จะต้องถูกตัดสินว่าต้องเป็นผู้หญิงที่เป็นคนขี้บรด ตอนที่คัดลอกมานี้แสดงให้เห็นถึงอคติทางเพศที่มีต่อผู้หญิง เพราะถ้ากระทำการที่ไม่ดีหรือไม่เก่งจะถูกเหมารวมว่าบุคคลนั้นเป็นผู้หญิง

3. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยคือการที่ผู้หญิงต่อต้านระบบปิตาธิปไตยและพยายามออกจากกรอบระบบปิตาธิปไตยผ่านการแสดงออกเชิงขัดขืน การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยที่พบในหนังสือยายเฝ้าเรือนสอนหญิง ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการเลิกรักกับคนรัก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การพึ่งพาตนเอง การที่ผู้หญิงพึ่งพาตนเองไม่หวังพึ่งในอำนาจของเพศชาย จะทำให้ผู้หญิงไม่ต้องหวาดหวั่นกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7 “... ผู้หญิงสมัยนี้ส่วนใหญ่ทำมาหากินนอกบ้าน หรือแม้แต่พวกที่ไม่ออกไปทำมาหากินนอกบ้านก็มักจะมียะไรทำในบ้านทำให้มีรายได้ การมีรายได้จะทำให้ผู้ชายดูถูกเราน้อยลงและยังเป็นสิ่งที่ทำให้เราไม่หวาดกลัวกับการทำอะไร ๆ จะเกิดขึ้นกับตัวเรา ไม่ว่าเขาจะประสบเคราะห์กรรมตายจากเราไป เจ็บไข้ได้ป่วย หรือมีอันต้องหย่าร้างกันไป ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงการที่ผู้หญิงควรมีหน้าที่การงาน ไม่ว่าจะเป็นงานนอกบ้าน หรืองานทำที่บ้านที่ก่อให้เกิดรายได้เพื่อที่จะได้พึ่งพาตัวเองในอนาคตหากมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผู้เขียนมีการชี้แนะในประเด็นนี้ว่าการที่ผู้หญิงมีรายได้เป็นของตนเองจะทำให้ผู้ชายดูถูกเราน้อยลง อีกทั้งในอนาคตถ้ามีสิ่งใดเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการเจ็บป่วย คู่ครองเสียชีวิต หรือการหย่าร้างก็ยังสามารเลี้ยงดูตนเองได้

3.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง การที่ผู้หญิงเห็นคุณค่าของตนเอง ไม่ยินยอมให้ผู้ชายมาทำลายศักดิ์ศรีของเราจะทำให้ผู้หญิงมีคุณค่าในตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8 “... เกิดมาเป็นคนมันต้องมีศักดิ์ศรี การมีเงินใช้แต่ถูกข่มเหงน้ำใจ ไม่มีสิทธิมีเสียงในบ้าน แล้วมีผัวคอยร่อนบริการความสุขให้คนอื่น บางทีความรวยมันก็ไม่คุ้มกับการเจ็บปวดหัวใจหรอก ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้กล่าวถึงผู้หญิงที่แต่งงานแล้วสามีให้เงินใช้แต่ต้องถูกสามีข่มเหงและทำลายน้ำใจโดยการไปข้องเกี่ยวกับผู้หญิงคนอื่นนอกบ้าน ผู้เขียนชี้แนะในประเด็นนี้ว่าความรวยหรือเงินทองที่ได้มานั้นไม่คุ้มค่ากับการที่ต้องมาเจ็บปวดหัวใจ

3.3 การเลิกรักกับคนรัก บางครั้งการเลิกรักกับคนรักอาจจะทำให้มีความสุขมากกว่าการอดทนคบกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9 “... ถ้าอยู่ด้วยกันไม่ได้ก็อย่าทรมานสุขภาพจิตกันดีกว่า ชีวิตคนเรามันสั้น ถ้ามาทนอยู่กับสิ่งที่เราไม่ได้พอใจทุกขัณฑ์หม่นหมอง มันก็เท่ากับเสียเวลาชีวิตไปเปล่า ๆ ...”

ตอนที่คัดลอกมานี้ผู้เขียนกล่าวถึงการเลิกรักกับคนรักถ้าหากเข้ากันไม่ได้ เพราะชีวิตของคนนั้นไม่ยืนยาว ผู้เขียนมีการชี้แนะว่าหากอยู่ด้วยกันแล้วไม่มีความสุขก็ควรเลิกรักกันไป เพราะอาจจะทำให้ชีวิตมีความสุขมากกว่าการทนคบกันต่อไป นอกจากเสียเวลาแล้วยังต้องเสียสุขภาพจิตอีกด้วย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง ผู้วิจัยพบว่าการชี้แนะผู้หญิงในหลายประเด็นโดยมีความโดดเด่นตรงเนื้อหาที่สอนให้ผู้หญิงกล้าออกจากขนบเดิมของสังคม เห็นได้จากประเด็นเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ปิตาธิปไตย อคติทางเพศ และการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นปิตาธิปไตยผู้วิจัยพบว่า ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำได้ ซึ่งสาเหตุเกิดจากค่านิยมของสังคมไทยที่มีการกำหนดบทบาทให้ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง และกำหนดให้ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงที่ต้องการจะเป็นผู้นำครอบครัวมักถูกมองว่าไม่ให้เกียรติสามี แต่ถ้าผู้หญิงให้สามีเป็นผู้นำครอบครัวก็จะถูกสามีมองว่าเป็นคนโง่เขลา นอกจากนี้ผู้หญิงยังไม่สามารถกระทำตามใจตนเองได้ เหมือนกับผู้ชาย อาจเพราะบทบาททางสังคมที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของเพศชายและผู้หญิงไว้แตกต่างกัน รวมไปถึงสิทธิเสรีภาพในการแต่งกาย ผู้วิจัยพบว่า ผู้หญิงไม่สามารถแต่งกายหล่อแหลมได้ต่างจากเพศชายเพราะผู้หญิงจะต้องระมัดระวังตนเอง ถ้าหากตนเองแต่งกายที่หล่อแหลมอาจจะทำให้ตนเองโดนผู้ชายลวนลามได้ สอดคล้องกับการวิเคราะห์ว่าทฤษฎีเรื่องเพศในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของ จีราพัชร ใจเที่ยงธรรม (2557) ที่ผลการศึกษาพบว่า หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย มีคำสอนที่ให้ผู้หญิงแต่งตัวให้มิดชิด เรียบร้อยและสมวัย ไม่ควรแต่งให้สวยหล่อตาหล่อใจ ถ้าหากผู้หญิงแต่งตัวหล่อตาหล่อใจ อาจเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ อีกทั้งผู้หญิงยังถูกสังคมตีตราว่าเป็น เพราะตนเองแต่งกายไม่เหมาะสม ทำให้ผู้หญิงต้องอับอาย สุดท้ายผู้วิจัยพบว่า ผู้ชายเห็นผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการสนองตัณหาของตนเองเท่านั้น ผู้ชายบางกลุ่มเมื่อเห็นผู้หญิงหน้าตาดีก็อยากที่จะครอบครองผู้หญิงคนนั้น โดยการใช้อำนาจหรือหน้าที่การงานมาบังคับผู้หญิงเพื่อให้ผู้หญิงตอบสนองความต้องการทางเพศของตนเอง

2. ในประเด็นอคติทางเพศผู้วิจัยพบว่า ผู้หญิงถูกนายจ้างปฏิเสธการรับเข้าทำงาน โดยมีสาเหตุมาจากนายจ้างอยากได้ลูกจ้างที่เป็นเพศชาย ถึงแม้ว่าผู้หญิงจะเก่งและมีความสามารถก็ตาม นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าผู้หญิงยังมีความยากลำบากในการพัฒนาตำแหน่งหน้าที่การงานเพราะถูกปิดกั้นโอกาสในการแสดงความสามารถ เนื่องจากผู้หญิงถูกมองว่ามักใช้อารมณ์เป็นที่ตั้ง มีนิสัยจู้จิกจุกจิก สนใจในเรื่องของคนอื่น และชอบบิณฑบาตผู้อื่น ต่างจากเพศชายที่ถึงแม้ว่าไม่มีความสามารถแต่รู้จักเอาใจเจ้านาย ทำให้ผู้ชายสามารถก้าวหน้าทางหน้าที่การงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยอิทธิพลของคุณลักษณะทางเพศต่อความก้าวหน้าในอาชีพของผู้จัดการโรงแรม: กรณีศึกษาผู้จัดการโรงแรมเพศหญิงในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ของอรนิภา กุลสมบุญสินธ์ และเจริญชัย เอกมาไพศาล (2560) ที่ผลการศึกษาพบว่า สังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้หญิง ในเรื่องโอกาสความก้าวหน้า และการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมรอบข้างหรือสังคมในองค์กรก็ตาม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้หญิงมักจะถูกอคติจากบุคคลในสังคม เช่น เรื่องการขับรถ ถ้าหากมีบุคคลที่ขับรถไม่ดี หรือรถที่ขับซ้าก็จะถูกมองว่ารถคันนั้นต้องเป็นผู้หญิงที่เป็นคนขับ

3. ประเด็นการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ผู้วิจัยพบว่า ในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง มีการชี้แนะให้ผู้หญิงรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยชี้แนะว่าผู้หญิงควรหางานทำหรือควรมีรายได้เป็นของตนเอง เพราะการที่ผู้หญิงพึ่งพาตนเองจะทำให้ผู้หญิงสามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง เมื่อในอนาคตอาจมีเรื่องอะไรเกิดขึ้น เช่น สามีเสียชีวิตหรือมีเหตุทำให้ต้องหย่าร้างกับสามี แม้แต่ตอนที่ตนเอง

เจ็บป่วยหรือไม่สบายก็จะได้มีเงินทองนำไปรักษาตนเอง นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีการชี้แนะให้ผู้หญิงรู้จักเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีการชี้แนะให้ผู้หญิงเคารพในคุณค่าของตนเอง ให้รู้จักรักศักดิ์ศรีของตนเองรวมไปถึงการสอนให้ผู้หญิงรู้จักรักตัวเอง ถ้าหากผู้ชายนอกใจหรือทำให้เสียใจก็ไม่ควรอดทนคบกับผู้ชายต่อไป และสุดท้ายคือการเลิกกับคนรัก หนังสือยายแม้วอนสอนหญิงมีการชี้แนะว่าถ้าหากพบเจอผู้ชายที่ไม่ดีให้ลองพูดคุยกันดูก่อน ถ้าหากพูดคุยแล้วผู้ชายยังปรับเปลี่ยนนิสัยไม่ได้ก็ให้หยุดความสัมพันธ์กับคนรัก เพราะการที่ทนคบกันต่อไปก็อาจจะทำให้ไม่มีความสุขกันทั้งคู่ ใกล้เคียงกับผลการศึกษาอำนาจของผู้หญิง : การท้าทายความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับแนวคิดปิตาธิปไตยในนวนิยายสมัยใหม่ ของไกล่รุ่งภู่อ่อนโสม และรัฐชนีย์ ศรีสมาน (2563) ที่ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงสมัยใหม่มีการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย โดยการใช้อำนาจตอบโต้ทั้งคำพูดและการกระทำ ทำให้เห็นการออกจากกรอบของสังคมของตัวละครหญิง ทั้งการไม่ยอมดำรงสภาพของครอบครัวที่สมบูรณ์ และการตอบโต้ผู้ชายเพื่อก้าวข้ามแนวคิดปิตาธิปไตย ทำให้เห็นว่าแนวคิดชายเป็นใหญ่ ถูกแปรเปลี่ยนมาอยู่ในมือของผู้หญิงโดยไม่ทำให้ผู้หญิงถูกประณามแต่กลับได้รับการยกย่องเชิดชูที่สามารถก้าวข้ามกรอบจารีตของสังคมได้

หนังสือยายแม้วอนสอนหญิงมีการชี้แนะผู้หญิงในประเด็นปิตาธิปไตย อคติทางเพศ และการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ใกล้เคียงกับงานวิจัยผู้หญิงกับปิตาธิปไตยในนวนิยายของอุทิศ เหมะมูลของสรยา รอดเพชร และคณะ (2561) ที่ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับระบบปิตาธิปไตย มี 2 ลักษณะ ได้แก่ ผู้หญิงภายใต้อำนาจปิตาธิปไตย และผู้หญิงกับการขัดขืนอำนาจปิตาธิปไตย โดยสาเหตุที่ผู้หญิงยินยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจปิตาธิปไตยเป็นเพราะการศึกษาและชาติกำเนิดที่ต่ำกว่า ซึ่งแตกต่างจากหนังสือยายแม้วอนสอนหญิงที่ผู้หญิงยินยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจปิตาธิปไตยผู้วิจัยพบว่า สาเหตุมาจากเรื่องเงินทองและเพื่อรักษาสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์ตามแบบอุดมคติของสังคม ส่วนการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยพบว่า ผู้หญิงใช้วิธีการขัดขืนต่อการใช้อำนาจปิตาธิปไตย 5 วิธี ได้แก่ การขัดขืนโดยใช้อำนาจของภาษา การขัดขืนโดยผ่านตัวแทนของอารมณ์ที่ถูกเก็บกด การขัดขืนโดยอำนาจทางเศรษฐกิจ การขัดขืนโดยอ้างอำนาจเหนือธรรมชาติ และการขัดขืนโดยอาศัยความปรารถนาทางเพศ ซึ่งท้ายที่สุดผู้หญิงก็ยังไม่สามารถออกจากกรอบปิตาธิปไตยที่สังคมกำหนดไว้ได้ แตกต่างจากการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยของผู้หญิงในหนังสือยายแม้วอนสอนหญิงที่ผู้เขียนมีการชี้แนะให้ผู้หญิงรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยการหางานทำและมีรายได้เป็นของตนเอง อีกทั้งยังชี้แนะให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าในตนเองและรักศักดิ์ศรีของตนเอง นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีการกล่าวถึงลักษณะของผู้ชายที่ไม่ดี ผู้หญิงจะได้ไม่ต้องไปคบหาด้วย หรือถ้าหากผู้หญิงคบกับผู้ชายที่ไม่ดี ผู้เขียนก็มีการชี้แนะให้ผู้หญิงเลิกหรือหย่าร้างกับผู้ชายโดยสอนให้ผู้หญิงไม่ต้องคำนึงถึงครอบครัวตามแบบอุดมคติของสังคมแต่สอนให้ผู้หญิงคำนึงถึงคุณค่าของตนเองและรักตนเองให้มากขึ้น

ระบบปิตาธิปไตยทำให้ผู้หญิงไม่มีสิทธิในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด ด้านการแสดงออกหรือในด้านร่างกายของตนเอง ผู้หญิงไม่สามารถออกจากกรอบของปิตาธิปไตยได้ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ผู้หญิงก่อนออกเรือนจะต้องเชื่อฟังบุพการี หลังจากออกเรือนจะต้องเชื่อฟังสามี หลังจากสามีเสียชีวิตหรือชราภาพจะต้องเชื่อฟังบุตร ในปัจจุบันถึงแม้ว่าสังคมจะมีการเปิดกว้างให้ผู้หญิงมากขึ้น แต่ก็ยังคงพบกับปิตาธิปไตยเช่นเดิม จากรายงาน Gender Social Norms Index (GSNI) ประจำปี 2566 ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ที่มีการสำรวจอคติทางเพศที่มีต่อผู้หญิงในปี พ.ศ. 2553-2557 และ 2560-2565 โดยสำรวจครอบคลุม 80 ประเทศและเขตปกครอง คิดเป็นร้อยละ 85 ของจำนวนประชากรโลก พบว่าผู้หญิงและผู้ชาย 9 ใน 10 คนมีอคติทางเพศต่อผู้หญิง และทัศนคติ

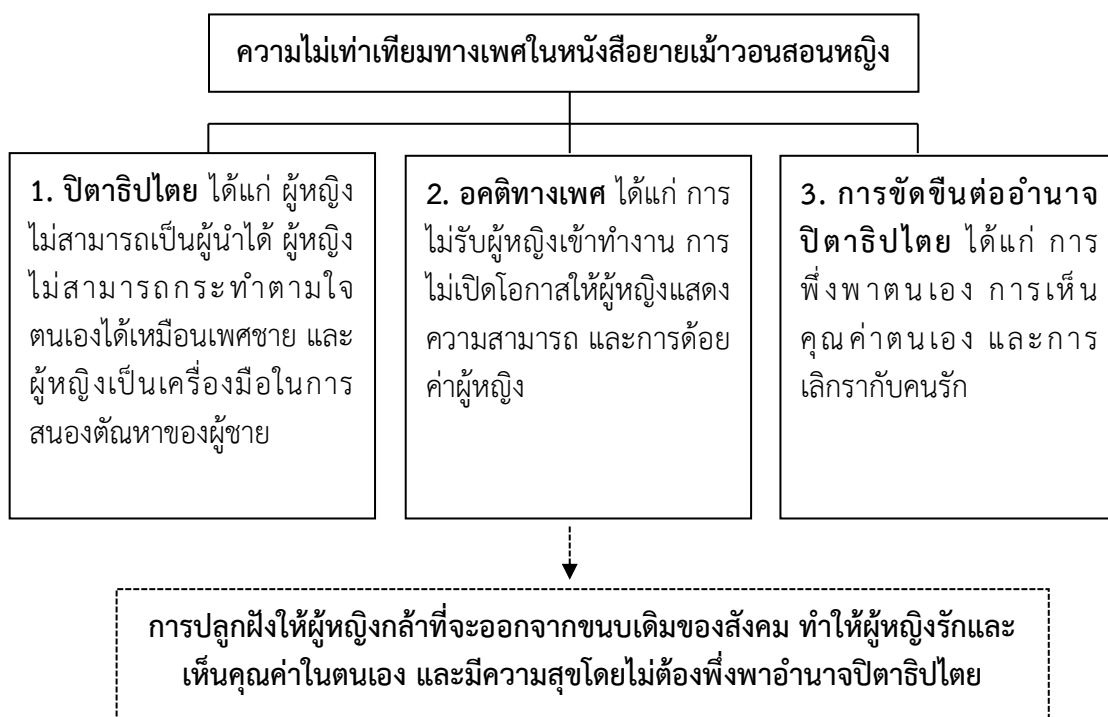

ของบุคคลที่มีต่อบทบาทของผู้หญิงใน 4 ด้าน ได้แก่ การเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ และสิทธิในร่างกาย ผลการสำรวจพบว่าด้านการเมืองมีคนจำนวนร้อยละ 49 ของผู้ทำแบบสำรวจคิดว่าผู้ชายเป็นผู้นำทางการเมืองได้ดีกว่าผู้หญิง ด้านการศึกษาพบว่า ผู้ทำแบบสำรวจจำนวนร้อยละ 28 คิดว่าการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสำคัญต่อผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ด้านเศรษฐกิจพบว่า ผู้ทำแบบสำรวจจำนวนร้อยละ 46 คิดว่าผู้ชายควรมีสิทธิด้านการงานมากกว่าผู้หญิง และมีผู้ทำจำนวนร้อยละ 43 ที่มองว่าผู้ชายบริหารธุรกิจได้ดีกว่าผู้หญิง สุดท้ายคือด้านสิทธิในร่างกายพบว่า ผลสำรวจจำนวนร้อยละ 26 ของผู้หญิงอายุมากกว่า 15 ปีเคยเจอความรุนแรงจากคู่รัก (เดอะสแตนดาร์ดทิม, 2566)

หนังสือยายแม่วอนสอนหญิงถือเป็นหนังสือสอนผู้หญิงเพื่อผู้หญิงยุคใหม่ ผู้เขียนหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงมีการชี้แนะให้ผู้หญิงมีความกล้าที่จะปฏิบัติตนต่างจากขนบเดิมของสังคม และยังมีการเสนอแนวทางให้ผู้หญิงต่อต้านต่ออำนาจของปิตาธิปไตย ผู้หญิงสามารถเรียนรู้คำสอนและนำมาปฏิบัติตาม ทำให้ผู้หญิงสามารถครองตนได้อย่างงดงามและมีความสุขโดยไม่ต้องพึ่งพาอำนาจของปิตาธิปไตย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง ผู้วิจัยพบประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเพศโดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ปิตาธิปไตย อคติทางเพศ และการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ผลการวิจัยนี้ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์

จากแผนภาพที่ 2 ผู้วิจัยค้นพบว่าผู้เขียนหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงมีการปลูกฝังผู้หญิงผ่านหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง ผู้เขียนมีการชี้แนะให้ผู้หญิงกล้าที่จะออกจากขอบเดิมของสังคมทำให้ผู้หญิงรักศักดิ์ศรีของตนเองรวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้หญิงสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยไม่ต้องพึ่งพาอำนาจปิตาธิปไตยของผู้ชาย

สรุป

สรุปภาพรวมงานวิจัยเรื่องปิตาธิปไตยในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง ผู้วิจัยพบว่า ผู้เขียนมีการชี้แนะผู้หญิงในเรื่องปิตาธิปไตย โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1. ปิตาธิปไตย ได้แก่ ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำได้ ผู้หญิงไม่สามารถกระทำตามใจตนเองได้เหมือนผู้ชาย และผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการสนองตัณหาของผู้ชาย 2. อคติทางเพศ ได้แก่ การไม่รับผู้หญิงเข้าทำงาน การไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงแสดงความสามารถและการด้อยค่าผู้หญิง และ 3. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการเลิกรักกับคนรัก

การที่เสรี วงษ์มณฑา ได้เขียนหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงเพื่อสอนผู้หญิงในยุคสมัยนั้น แต่คำสอนก็ยังคงปรับใช้ได้กับในยุคปัจจุบัน ถึงแม้ว่าปัจจุบันสังคมไทยจะเปิดกว้างให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้หญิงมากขึ้นก็ตาม แต่ความไม่เท่าเทียมทางเพศยังคงปรากฏในสังคมไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยหวังว่าบทความนี้จะช่วยให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศที่มีต่อผู้หญิงและนำไปสู่การเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงอย่างแท้จริง ไม่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของ “หญิง” หรือ “ชาย”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

คำสอนผู้หญิงเกี่ยวกับเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศในหนังสือยายแม่วอนสอนหญิงนำมาเป็นหลักหรือแนวทางในปฏิบัติตนเพื่อดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถนำไปต่อยอดการศึกษาเกี่ยวกับคำสอนผู้หญิงสำหรับผู้สนใจและนักวิจัยด้านสังคมศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ความน่าสนใจของหนังสือยายแม่วอนสอนหญิง สามารถนำมาต่อยอดในการวิเคราะห์ประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ประเด็นความหลากหลายทางเพศที่มีความน่าสนใจแสดงให้เห็นถึงการเปิดกว้างในเรื่องเพศต่าง ๆ ที่ปรากฏ เช่น ชายรักชาย หญิงรักหญิง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ไกล่รุ่ง ภู่อ่อนโสม และรัชชนีย์ ศรีสมาน. (2563). อำนาจของผู้หญิง: การท้าทายความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับแนวคิดปิตาธิปไตยในนวนิยายสมัยใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 43-61. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husocjournal/article/view/240600>

- จิราพัชร ใจเที่ยงธรรม. (2557). การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเพศในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารสหวิทยาการ*, 11(1), 58-109. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/citujournal/article/view/246790>
- ชวลิน เฟ่งบุญ, นพวรรณ เมืองแก้ว, อธิปัติ นิตยัณรา และพิชัย แก้วบุตร. (2563). สตรีนิยมผ่านตัวละครเพศหญิง: กรณีศึกษา “ไปอินน่า หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ” พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยพะเยา*, 8(1), 180-204. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/Humanties-up/article/view/198482>
- นนทิกานต์ จูห้อง และอรทัย เพียยุระ. (2566). หลังม่าน (Behind the scenes): ปีตาธิปไตยในนวนิยายวาย. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 23(3), 261-272. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas/article/view/259946>
- เดอะสแตนดาร์ดทีม. (2566, 29 พฤศจิกายน). เมื่อไรสังคมจะเท่าเทียมอย่างแท้จริง? UNDP ชี้ปี 2023 ‘อคติทางเพศต่อผู้หญิง’ ยังฝังรากลึกในทุกมิติทั่วโลก. <https://thestandard.co/undp-say-thailand-gender-bias-against-women/>
- นฤพนธ์ ดั้ววิเศษ. (2556). เพศหลากหลายในสังคมไทยกับการเมืองของอัตลักษณ์. *วารสารพัฒนธรรม*, 25(2), 137-168. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jss/article/view/172924>
- สรยา รอดเพชร, ทศนีย์ ทานตวานิช และนันทนัย ประสานนาม. (2561). ผู้หญิงกับปีตาธิปไตยในนวนิยายของอุทิศ เหมะมูล. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(1), 53-80. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/eJHUSO/article/view/131587>
- สุภาวดี เพชรเกตุ. (2560). มิติความเป็นหญิงกับกลไกของสังคมในกฤษณาสอนน้องคำกลอน ฉบับชาวบ้านเมืองเพชรบุรี. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 15(1), 91-107. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/HatyaiAcademicJournal/article/view/87491>
- สุรียา อินทจันทร์. (2567). คติพจน์ในวรรณคดี : การศึกษาแนวคิดและกลวิธีทางภาษา. *วารสารนิสิตวัง*, 26(1), 132-140 <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jonw/article/view/268375>
- เสรี วงษ์มณฑา. (2541). *ยายแม้วอนสอนหญิง* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ดอกหญ้า.
- อรนิภา กุลสมบูรณ์สินธ์ และเจริญชัย เอกมาไพศาล. (2560). อิทธิพลของคุณลักษณะทางเพศต่อความก้าวหน้าในอาชีพของผู้จัดการ โรงแรม: กรณีศึกษาผู้จัดการโรงแรมเพศหญิงในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. *วารสารธรรมศาสตร์*, 36(3), 148-182. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tujo/article/view/193922>